

на абсолютни резултативни величини (Христов, 2004а). Според нея анализът на прираста на всяка абсолютна резултативна величина в икономиката може да се разглежда като форма на универсалната задача в механиката за анализ на прираста на извършена работа или дейност. Чрез тази универсална задача добавената стойност например може да се анализира като абсолютна величина от негрупирани и групирани данни по отрасли. При негрупирани данни тя може да се представи като произведение на броя на заетите в страната с тяхната средна производителност на труда. В този случай нейният прираст се обуславя от промените в броя на заетите и на средната производителност. При групирани данни по отрасли същият прираст се формира под влияние на три фактора: промени на отрасловите производителности, брой на заетите по отрасли и техният общ брой за цялото стопанство. За разлика от други известни схеми на индексния факторен анализ, с предлаганата методика се отчитат съвместни резултати, но само при еднопосочни промени (увеличения или намаления) на всеки два факторни показателя. При това условие се получават реални прирасти на резултативната величина (допълнително произведени количества през отчетната година) или реални намаления (произведени количества през базисната година, но непроизведени през отчетната). Друго важно изискване на методиката е съвместните резултати да не се разпределят на части. Вместо това се предлага отнасянето на даден съвместен резултат към някой нетен ефект от промяната на даден факторен показател, който участва в образуването на двата ефекта. Брутният ефект измерва цялостния краен резултат от промяната на избрания факторен показател.

МЕТОДИКА ЗА АНАЛИЗ НА СРЕДНИ РАВНИЩА От посочената методика за анализ на прирасти на абсолютни резултативни величини може да се изведе методика за анализ на прирасти на средни равнища. Последната може да се прилага единствено при групирани данни - например по отрасли, защото при негрупирани се констатира само промяната на средното равнище, в случая на средната производителност на труда за цялото стопанство. При групирани данни същата производителност на труда \bar{p} е претеглената средна от отрасловите производителности p_i със съответните относителни дялове на заетите по отрасли

f_i , или аналитично $\bar{p} = \sum_{i=1}^n p_i f_i$, където $i = 1, 2, \dots, n$ са отделните отрасли.

Освен спрямо броя на заетите лица средната производителност на труда може най-точно да се изчисли спрямо количеството на отработените човечески часове. За съжаление, до настоящия момент все още отчетността не може да обхване цялата икономика по този показател.